

Hafenscher Károly

Kimegy a Magvető

Hafenscher Károly evangélikus lelkész prédikációja 1998. február 15-én, hatvanad vasárnapján a budavári evangélikus templomban hangzott el. Textus: L 8,4–15.

Keresztény Gyülekezet, Testvéreim a Jézus Krisztusban!

Tegyük félre a megszokott sémákat, a hagyományos magyarázatot, és hogy azt vizsgáljuk, ki közülünk a jó föld, ki tövises, ki köves, ki pedig az „út-kemény”. Ha ezeknél maradunk, lehet, hogy a történet megmarad nekünk „hittanos anyagnak”, amolyan „gyermek-bibliaórás történetnek”, amelyet jól ki lehet színezni átvitt értelemben is. (Véletlenül sem akarom ezzel a hittant és a gyermek-bibliaórát leértékelni, de nagy baj van, ha harminc-, ötven- vagy hetvenévesen is gyermeket szinten marad a hitéletünk...).

Próbáljunk tiszta, józan ésszel közeledni a példázathoz, s végig gondolni az ott történeteket. Az első reakció: gondatlan a gazda. Azután rögtön javaslatot állok elő. A megoldás a talajjavítás és a sokkal fegyelmezettebb munka. Jó talajba szórva, nem mindenfelé eldobálva jobb eredményt lehetne elérni. Ha azonban Isten a gazda, akkor hiába mondom ezt. Ő szuverén Úr, nem szorul rá a tanácsomra. Akkor sem, ha emberi logika szerint valóban értelmetlen az, amit és ahogyan cselekszik! Ne pazarolja már a magot, ne szórja mindenfelé szét, ne pocsékolja el az értéket, mondanám, azután abbamarad bennem a kiabálás, és azt kezdem fontolgatni, mi lenne ezzel a világgal, ha az ember logikája szerint működne. Ki vagyok én, hogy az Istennek tanácsot adjak?

Ahol az emberi gondolkodás és érdek hajtotta cselekvési stílus beköszöntött, ott „borult” is minden. Mi jogos, mi helyes? Az, ha a falun élő ember esőt kér, vagy ha a városi azt, hogy ne essék? Az lenne logikus, ha az emberek egyformán kapnának mindenből, annyit, amennyire szükségük van? Megpróbálták így „kommunizálni” a világot, s mi lett belőle? Az lenne az értelmes, ha a jók jutalmat, a gonoszok büntetést kapnának? Ki állapítaná meg, mi a jó és mi az, ami már elítélendő? Az lenne helyes, ha a többség kérését teljesítenék s nem az egy, vagy a kisebbség kívánságát? Az nem képzelhető el, hogy az egynek van igaza, s a tömeg elvakult?

Nem folytatom a sort. Mindezek csak jelzések voltak arról, hogy mi is várna ránk, ha az emberi logika uralkodnék s az ember elképzelései, vágyai válnának valóra. Ezért érdemes a „logikátlan” Istenre figyelni, a titkát ellesni, és annak örülni.

Hatvanad vasárnapja az ősi rend és gyakorlat szerint az igehirdetés vasárnapja. Az igehallgatók és a lelkész egyaránt elgondolkodhat ezen a napon a szokások, a gyakorlat felől, s arról, milyen arányban van a „befektetés” és az eredmény, a „megtérülés”. Szánjanak, testvéreim, valamikor egy-két perc időt arra, hogy kiszámolják, hozzávetőleg hány igehirdetést hallottak, hány istentiszteleten vagy bibliaórán vettek részt életükben. Százas vagy ezres nagyságrendű számok ezek? Azután egy percre játsszanak el a gondolattal is: ennyi igehallgatásnak mennyi a mérhető eredménye? Tudom, ez nem a hideg-rideg számok dolga, mégis elgondolkodtató egy ilyen számítás.

Az igehirdető is elcsodálkozik, mi mindent prédikált s leírt már. Több mint 7 000, szószéken eltöltött óra, több mint 10 000 igehirdetés, több mint 35–40 000 óra készülés, több mint 30 000 oldal kézzel, géppel vagy computerrel?! Mi az eredmény? Néhány arc felvillan, néhány visszajelzés eszembe jut, néhány rendbejött, jó mederbe került élet hálaadásra készlet. De mindig ott motoszkál a kérdés: van-e értelme? S van-e ilyen pazarló, erővel, energiával rosszul gazdálkodó, a gőzgépnél is rosszabb hatásfokkal dolgozó hivatás?

Amikor erről gondolkodom, rá kell jönnöm, hogy itt az emberi logika ismét csődöt mond. Nem én értékelem, mert én csak a vető vagyok, s más a magvető és más az arató. (J 4,37–38) Nem is az én szempontjaim szerint történik az értékelés, hanem az Isten „furcsa számtanja” szerint, ahol az egy a legtöbbit érő, s az egyért van minden. S a kereszténység nem a futószalagon készített tömegtermékek világa, hanem az egy megtérő örömmünnepeinek a helye. Az igehirdetés értelmét nem a látványos eredmények, nem a tömeghatás jelzi.

Van-e értelme? Volt-e 2000 éven át, s van-e itt, ma, hazánkban? Isten még mindig látja értelmét! Isten nem hagyta abba, s emberek ajkán megszólal. Olyan emberek ajkán, akik, mint magam is, jeremiási módon érezzük: csontjainkba rekesztett tűz az ige, s nem azért szólunk, mert tudunk beszélni, hanem azért mert nem tudunk hallgatni. Isten még mindig látja értelmét az igehirdetésnek. Miért? — kérdezzük. Csak egy választ tudunk emberi értelmünkkel: mert az igéből fakad az élet. Pál ezt sokkal érdekesebb szavakkal fogalmazza meg: „Tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket.” (1 K 1,21) Ez hát mindennek az alapja. Az Isten úgy döntött — s ezt a döntését nem változtatta meg —, hogy az ige által életet munkál. A hit hallásból van az apostol szerint, a hallás pedig a Krisztus beszéde által. (R 10,17)

Próbálkoztak már az elmúlt két évezredben más módszerekkel. Kísérleteztek meditációval, vallási praktikákkal, szoros előírásokkal és önfeledt, nagy szabadsággal. Egyik sem működött. Hitet Isten ma is mindenekelőtt az ige által ébreszt. Ahol az ige magva hull, ott esély van arra, hogy kicsírázik és új élet lesz belőle.

A Szentírás és a kereszténység történelme az ellenpéldáról is tud: végünk van, ha Isten nem szól. Nincs annál nagyobb büntetés, mint amikor elhallgat az Isten! Ige nélkül sorvad az élet, vagy ha virulni látszik is, nem más az, mint ideig-óráig tartó látszat, halálra ítélt lét.

A Magvető azonban ma is kimegy vetni. Ma is pazarló módon lehetőséget ad, hogy az életet jelentő ige a földre hulljon! Hogy milyen hatásfokú a magvetés? Mi az eredmény kétezer év magvetése után?

Ne feledjük emberi logikánk korlátait és gondolkodásunk egysíkú voltát! Isten ott is munkálkodik, ahol nincs eredmény, emberileg elismerhető siker. Ne kezdjünk el kalkulálni: nem négy egyenlő részből van szó a példázatban. Nem úgy van, ahogy sokszor számolgatták: a magvető példázata szerint huszonöt százalék jut el jó földre... Palesztinában először vetettek, s azután szántották be a vetést. A beszántott vetésben volt tövis is, és az utólag szántott földön taposták ki az új utat, a gyalogösvényt. Nem tudjuk, hogy a magnak hány százaléka került jó földre. A számolgatás, a hatásfokmérés nem a mi dolgunk.

Emlékezzünk csak arra, hogy amikor hasonló, statisztikus módon léptek néhányan Jézus elé s ezt kérdezték: „Kevesen vannak, akik üdvözülnek?“, Jézus nem mondott sem számot, sem százalékot, hanem csak ezt: „Igyekeztek bemeni”. (L 13,23–24) A mi dolgunk ma sem az, hogy hatástanulmányt készítsünk. A mi dolgunk ez az „igyekezet”, hogy meghalljuk az igét, s hogy hasonlóan pazarlóan, nem fukarkodva az erővel hirdessük, adjuk tovább az igét, az Isten életet mentő és segítő akaratát, a személyes szeretetéről szóló evangéliumot.

Isten pazarlása a reménység nekem és mindannyiunknak. Mert ez a pazarlás jelenti azt, hogy egyszer én is meghallom s más is meghallja... Nem csak hallja, hanem *meghallja*. Ha a több száz vagy több ezer igehirdetésből csak egy megérint, már megérte. Ha életemben vagy környezetemben oly sok a tövises, köves vagy megkeményedett talaj, akkor is van remény, hogy egyszer arra a kicsi jóra hullik a mag, s az meghozza a százszoros termést, az életet. Ez az én reménységem. Ezért prédikálok —őszintén megvallva, egyre inkább— önmagamnak is. Isten nálam is találhat egy tenyérnyi jó földet...

Szívszorító valóság a sok rossz talaj. Urunk feltűtő intése az, hogy erről elmondja: a sok rossz ne kárörvendésre, hanem mentésre indítson! Talajjavításra a magam életében, és talaj előkészítésre a mások életében!

Isten az élet Istene. Ezért megy ki a Magvető vetni! Ámen!

Hafenscher Károly 1957-ben Budapesten született. Édesapja több évtizeden át a Deák téri templom lelkésze. A Veres Pálné Gimnázium után az Evangélikus Teológiai Akadémián tanult (1975–1980). 1980-ban szentelték lelkésszé. Karvezető diplomát szerzett a LFZF Közművelődési Intézetében (1989). Doktori értekezését a Lipcsei Egyetemen írta („Agendatradíció és a jelen kihívásai”), a budapesti EHE-n védte meg (2009); majd a Debreceni Református Hittudományi Egyetemen habilitált (2013). Gyülekezeti lelkész volt Keszthelyen, Csengődön, Szekszárdon, a budapesti Bécsi kapu téri templomban; 1991–94 közt a Tolna-Baranyai Egyházmegye esperese. A Magyarországi Evangélikus Egyház Liturgiai és Ágendaszerkesztő Bizottságának elnöke (1996–), a MEE országos igazgatója (2000–2008), az Ordass Lajos Oktatási Központ (Révfülöp) igazgatója (2007–), a MEE Zsinatának lelkési elnöke (2012–). Az EHE (1996-) és a LFZE Egyházzene Tanszéke (1997–) óraadó tanára. A Magyar Egyházzenei Társaság elnöke (2007–).